

Het belang van het

gevluchte kind: doe ff normaal

Het land was deze zomer in rep en roer vanwege twee kinderen van twaalf en dertien jaar oud. Zij dreigden na ruim tien jaar verblijf in Nederland naar Armenië uitgezet te worden.

Hun namen zijn bekend, dus het lijkt wat overdreven om ze hier niet te noemen. En toch doe ik dat niet omdat ik het de kinderen gun om zo snel mogelijk weer een normaal leven te leiden waarin ze niet meer of minder bekend zijn dan hun klasgenoten. Een zo'n normaal mogelijk leven leiden is een beschermende factor voor de psychische gezondheid van gevluchte kinderen. Het is mijn 'favoriete' beschermende factor omdat iedereen die een gevlucht kind ontmoet eraan kan bijdragen. Van het voetbalmaatje tot de klasgenoot. Van de leerkracht tot de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid.

Ook de toevoeging 'Armeense' laat ik bewust weg in de eerste zin. Al werden zij overal beschreven als de 'twee Armeense kinderen'. Wat is er Armeens aan een kind dat vanaf zijn derde of vierde in Nederland woont en zijn hele basisschool in Nederland doorloopt? Deze kinderen waren ingebed in de Nederlandse samenleving, een term die het predicaat 'geworteld' heeft gekregen. Daarnaast waren de kinderen bijzonder kwetsbaar vanwege de problemen die hun leven en psychische gezondheid hebben getekend. Een dieptepunt was

de gedwongen scheiding van hun moeder. Zij werd in de zomer van 2017 uitgezet. In het Nederlandse jeugdbeschermingsrecht is het - in lijn met het VN-Kinderrechtenverdrag - 'normaal' dat een dergelijke scheiding alleen plaatsvindt als het belang van het kind dat vereist.

Nadat ze gescheiden waren van hun moeder, werden de kinderen onder toezicht gesteld. De Raad voor de Kinderbescherming deed vervolgens onderzoek om te bezien of, en zo ja met welke waarborgen, de kinderen met hun moeder herenigd zouden kunnen worden. Daarover waren grote twijfels omdat hun moeder er inmiddels zo slecht aan toe was dat het niet waarschijnlijk leek dat zij de zorg voor haar kinderen zou kunnen dragen. Toen dat ook door een gedragswetenschapper in Armenië werd bevestigd, werd daags voor de geplande uitzetting nog een spoedprocedure bij een rechtbank gevoerd. Zonder succes. De persrechter meldde dat de kinderen uitgezet mochten worden omdat er geen formele diagnose bij moeder was gesteld. En dus, zo werd geredeneerd, stond het

Helaas kreeg dit drama geen positieve politieke gevolgen voor de paar honderd andere kinderen die uitgezet dreigen te worden

In zicht

In de rubriek In zicht beschrijven wisselende auteurs hun (nieuwe) inzichten.

niet vast dat de moeder niet de zorg voor haar kinderen zou kunnen dragen. Daarmee werd een wissel op hun toekomst getrokken. 'We plaatsen kinderen niet op goed geluk', zei een medewerker van de Raad daarover al tijdens een eerdere zitting over het lot van de kinderen. Kennelijk is dat toch 'normaal' wanneer het gaat om kinderen die het land moeten verlaten.

Na een ongekend breed gedragen publieksactie - ook gesteund door verschillende beroepsgroepen - werd op het allerlaatste moment berust in het verblijf van de kinderen in Nederland. Helaas kreeg dit drama geen positieve politieke gevolgen voor de paar honderd andere kinderen die ondanks hun langdurige verblijf in Nederland uitgezet dreigen te worden.

Het kinderrechtelijk principe om de belangen van kinderen voorop te stellen bij beslissingen die hen raken, is ver te zoeken als het gaat om de groep in Nederland gewortelde kinderen. Veel ellende zou voorkomen kunnen worden als direct na aankomst in Nederland al een Best Interests of the Child-assessment uitgevoerd zou worden. Ouders vertellen vaak dat ze 'vanwege de kinderen' gevlucht zijn. Die kinderen en hun belangen zijn echter veelal onzichtbaar in de huidige asielprocedure. Misschien is dat wel óók een reden dat ouders zich soms moeilijk kunnen neerleggen bij de uitkomsten van procedures. Over hoe zulke Best Interests of the Child-assessments met recent gearriveerde gevluchte kinderen gedragswetenschappelijk ingericht zouden kunnen worden, heb ik een proefschrift geschreven. Daaruit blijkt dat

het mogelijk is om op een gedragswetenschappelijke en betrouwbare wijze het belang van het gevluchte kind al vrij snel na aankomst in kaart te brengen. Daarmee zou al in het allereerste besluit over het asielverzoek passend gewicht aan dat belang gegeven kunnen worden. Dat zou nou eens 'normaal' zijn.

Carla van Os

is universitair docent 'kinderen en recht' bij de vakgroep orthopedagogiek van de Rijksuniversiteit Groningen. Carla studeerde orthopedagogiek aan de Radboud Universiteit in Nijmegen (1986-1992), journalistiek aan de Fontys Hogeschool in Tilburg (1993-1997) en Nederlands recht aan de Universiteit Leiden (2001-2005). Sinds augustus 2014 is Carla verbonden aan het Onderzoeks- en Expertisecentrum voor Kinderen en Vreemdelingenrecht aan de Rijksuniversiteit Groningen.

Haar proefschrift is te vinden op:

